

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Zdravotně sociální fakulta

Rituály spojené s užíváním tanečních drog

bakalářská práce

Autor práce: Veronika Šimčeková
Studijní program: Rehabilitace
Studijní obor: Prevence a rehabilitace sociální patologie

Vedoucí práce: Mgr. Alena Kajanová, Ph.D.

Datum odevzdání práce: 14. srpna 2014

Abstrakt

Postupy změny vědomí byly již od pradávna využívány různými kulturami při náboženských, léčebných, a jiných rituálech a dnes tomu není jinak. V bakalářské práci seznamuji čtenáře s drogovými praktikami příležitostných uživatelů tanečních drog a jejich chováním při samotném užívání.

V teoretické části této bakalářské práce se zaměřuji na podrobnou charakteristiku nejvýznamnější taneční drogy, kterou je MDMA. Následně analyzuji pojem „rituál“, konkrétně jeho definici, funkci, významem a rituály ve spojitosti s užíváním drog. Dále se práce zabývá taneční scénou, ve spojitosti s užíváním nelegálních drog. Poslední kapitola se zaměřuje na pojetí rituálů v souvislosti s užíváním v historii i v současnosti. Výzkum byl proveden pomocí kvalitativního šetření, které probíhalo metodou narativních rozhovorů, které byly doprovázeny pozorováními. Rozhovory proběhly s rekreačními uživateli MDMA, ve věkovém rozmezí od 18 do 26 let, s cílem identifikovat rituály spojené s užitím této látky.

Výsledky byly zpracovány pomocí techniky vytváření trsů. Z výsledků vyplynulo, že prvky rituálního chování ve spojitosti s užitím látky se objevují i v dnešní společnosti, ačkoliv samotní informanti si to neuvědomují. Informanti za svůj rituál při užití MDMA považují pouze přímo stav po užití jako takový.

Výsledky práce by se měly stát zdrojem informací pro širokou i odbornou veřejnost a docílit pochopení problematiky užívání MDMA na taneční scéně.

Abstract

The consciousness change procedures have been used by different cultures for religious, medical, and other rituals since a long time. And today is no different. In this thesis, I introduce the drug practices of occasional dance drug users and their behavior in the actual drug use.

In the theoretical part of the thesis, I am focused on detailed characterization of the most important dance drug, which is MDMA. Subsequently, I analyze the term “ritual”, specifically its definition, function, meaning and rituals in connection with drug use. Furthermore, the thesis deals with the dance scene connected with use of illegal drugs. The last chapter focuses on the concept of rituals connected with drug use in the past, and in the present. The research was conducted using qualitative survey applying narrative interviews, which were accompanied by observations. Interviews were conducted with MDMA recreational users, ranging in age from 18 to 26 years, with the objective to identify rituals associated with use of this substance.

The results were processed using the clustering technique. The results showed that the elements of ritual behavior in connection with use of the substance also appear in today's society, although the informants themselves do not realize it. For their ritual during the MDMA use, the informants consider only the state that follows directly drug use.

The results should constitute a source of information for the general and professional public, and they should achieve understanding of the MDMA usage issues within the dance scene.

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval(a) samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to – v nezkrácené podobě – v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 14. 8. 2014

.....

(jméno a příjmení)

Poděkování

Děkuji své vedoucí práce, Mgr. Aleně Kajanové, PhD., za trpělivost, věnovaný čas a odborné vedení, které mi poskytla při konzultacích.
Dále bych chtěla poděkovat všem, kteří mi byli při psaní bakalářské práce oporou.

Obsah

ÚVOD.....	1
1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA	2
1.1 Vymezení pojmu - rituál	2
1.1.1 Funkce rituálu	3
1.1.2 Význam rituálu	4
1.1.3 Užívání drog jako rituál	5
1.2 Taneční scéna	6
1.3 MDMA.....	7
1.3.1 Chemické a biologické hledisko.....	7
1.3.2 Akutní účinky užití MDMA	8
1.3.3 Rizika spojené s užíváním extáze.....	9
1.4 Pojetí rituálů spojených s užíváním extáze v historii.....	10
1.5 Pojetí rituálů spojených s MDMA v současnosti.....	11
2 METODIKA.....	14
2.1 Cíl práce	14
2.2 Výzkumná otázka.....	14
3 METODY A TECHNIKY VÝZKUMU	15
3.1 Použité metody a techniky výzkumu	15
3.2 Charakteristika výzkumného souboru.....	16
3.3 Způsob výběru výzkumného souboru	16
4 VÝSLEDKY VÝZKUMU	17
4.1 Základní údaje o výzkumném vzorku	17
4.2 Způsoby práce s rozhovory a metody zpracování.....	17
4.3 Výsledky zpracování dat	18
4.4 Analýza trsů a citace z rozhovorů	19
4.4.1 Příprava na intoxikaci.....	19
4.4.2 Zahájení intoxikace	20
4.4.3 Vyšší vědomí.....	21

4.4.4	Ukrytí před veřejností.....	23
4.4.5	Souhrn	24
5	DISKUSE	25
6	ZÁVĚR.....	27
7	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	28
8	KLÍČOVÁ SLOVA.....	32
9	PŘÍLOHY.....	33
9.1	Příloha č. 1 – narativní rozhovor s informantem/kou A.....	34
9.2	Příloha č. 2 – narativní rozhovor s informantem/kou B.....	37
9.3	Příloha č. 3 – narativní rozhovor s informantem/kou C.....	39
9.4	Příloha č. 4 – narativní rozhovor s informantem/kou D.....	41
9.5	Příloha č. 5 – narativní rozhovor s informantem/kou E.....	43

ÚVOD

Má bakalářská práce se zaměřuje na rituály spojené s užíváním tanečních drog. Téma jsem si zvolila, z vlastního zájmu získat širší povědomí o změněných stavech vědomí, které byli součástí různých kultur, ale také z důvodu odhalení souvislostí mezi rituály v historii a rituály v současné době. A v neposlední řadě z důvodů, že se chci i do budoucna zabývat drogovou problematikou.

V naší společnosti dochází k rostoucímu počtu uživatelů MDMA na taneční scéně a to důsledkem účinkům. Navozuje pocity empatie (schopnost vcítit se do pocitů druhých), otevřenost, zájem o druhé. Odstraňuje komunikační bariéry, uživatelé jsou po užití drogy otevření a bez zábrán. Zlepšuje vnímání vlastního těla, což výsledně zpříjemňuje pocity z tance.

Spolu s tím, jak se vyvíjí společnost, se samozřejmě mění i rituály v ní. V současné době se hovoří o absenci rituálního chování. Cílem mé práce je rozpoznat a analyzovat rituály spojené s užíváním tanečních drog u rekreačních uživatelů.

Bakalářskou práci jsem rozdělila na dvě části, teoretickou a praktickou. V teoretické části se zaměřuji na podrobnou charakteristiku nejvýznamnější taneční drogy, kterou je MDMA. Následně se věnuji pojmu rituál, konkrétně jeho definici, funkcí, významem a rituály ve spojitosti s užíváním drog. Dále se práce zabývá taneční scénou, ve spojitosti s užíváním nelegálních drog. Poslední kapitola se zaměřuje na pojetí rituálů v souvislosti s užíváním v historii i v současnosti. Výzkum byl proveden pomocí kvalitativního šetření, které probíhalo metodou narativních rozhovorů, které byly doprovázeny pozorováním. Rozhovory proběhly s rekreačními uživateli MDMA, ve věkovém rozmezí od 18 do 26 let, s cílem identifikovat rituály spojené s užitím této drogy. Informanti mi poskytli řadu informací o svých zkušenostech a zážitcích. Hlavní důraz byl kladen na rituální prvky jejich chování. Na základě důkladného šetření, z výzkumu vyplynulo, že prvky rituálního chování se vyskytují u plánování, přípravy, dále pak u počtu lidí při intoxikaci a u místa intoxikace.

1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

O rituálech hovoříme v dnešní době velmi často, ale jen málokdo umí definovat, co je samotným pojmem myšleno. Mnohokrát se jedná o skryté chování pozorovaného objektu. Práce se zabývá rituálním aspektem, a proto bych se ve své práci nejprve zaměřila na samotné definování pojmu rituál, dále bych pokračovala funkcemi a významem rituálů ve společnosti.

1.1 Vymezení pojmu - rituál

Význam a obsah pojmu rituál, vychází z latinského slova „ritualis“ (= obřadný), slovo vzniklo z latinského slova „ritus“ což označuje obřad či obyčej (33). Rituál je také popisován jako přesně stanovený sled symbolických úkonů, které mají kolektivní charakter a posilují soudržnost dané společnosti a v neposlední řadě se, zde odráží nekritické přijetí určité hodnoty, kvality, postoje a přesvědčení (5).

Další definici pojmu můžeme nalézt v knize Dějiny antropologie, kde je rituál definován jako: „Symbolicky a normativně standardizovaný způsob chování a soubor obřadných činností, jehož prostřednictvím příslušníci určité skupiny udržují a upevňují hodnoty a normy své kultury. V tradičních společnostech se obvykle jednalo o magickou nebo náboženskou aktivitu (27).

Antropoložka Fiona Bowie (2008) „Rituály mají mnoho funkcí, a to jak na úrovni jednotlivce, tak celých skupin nebo společnosti. Dokážou zprostředkovat a vyjádřit city, řídit a prosazovat způsoby chování, podporovat nebo naopak narušovat status quo, vyvolávat změny nebo obnovovat soulad a rovnováhu“ (5).

P. Hartl a H. Hartlová (2000) definují rituál jako pravidelné, pevnou kultickou tradicí stanovené opakování bohoslužebných, nebo magických úkonů. Rituál popisují jako obřad, sled slov nebo činů, které vedou k uskutečnění daného cíle, či jako vrozené vzorce chování, probíhající v přísném sledu (9).

J. P. Grund (1993) uvádí, že od běžného rutinního chování či zvyku je termínem rituál označeno takové chování, které je specifické, adresné a je nositelem symbolů. Z uvedeného hlediska vyplývá, že rituál je fixní a má spirituální rozměr (8).

Collins (1993) předkládá podmínky, které musí být splněny, aby došlo k naplnění samotného rituálu:

- skupina minimálně dvou lidí
- zaměřující pozornost na stejný objekt nebo akci a zároveň si uvědomují zaměření pozornosti i u ostatních
- sdílí společnou náladu a emoce (8).

1.1.1 Funkce rituálu

Nejprve bych se zaměřila na samotný termín - funkce rituálu. Pro sociology a sociální antropology, funkce rituálu zahrnuje prohlášení o dopadu na skupiny nebo společnost. Psychologové a psychiatři se vztahují na účinky, na náladu, myšlení a na učení. Stejně tak biologové se zaměřují zase na změny hladiny neurotransmiterů, které mohou některé rituály přinést (5).

Rituál má mnoho funkcí a to na úrovni jak individuální tak i kolektivní. Významným prvkem rituálu je že zprostředkovávají city, prosazují způsoby chování. „Rituál však není univerzální transkulturním jevem, nýbrž specifický pohled na svět a na jeho organizaci, který vypovídá stejnou měrou, jak o antropologovi a jeho referenčním rámci, tak i o lidech a jejich chování, kteří jsou předmětem zkoumání“ (5).

Pro účely své práce, je nejvhodnější rozdělení funkcí rituálu do kategorií:

- **Sociální** – úkolem je udržovat skupinovou konformitu a solidaritu, strukturovat společnost, stanovovat a udržovat sociální řád.
- **Psychologické** – úkolem je redukovat úzkost a pomáhat člověku – adaptovat se na nově vzniklé podmínky (12).

1.1.2 Význam rituálu

Rituál a ritualizované chování vytváří souhrn lidských zkušeností a díky tomu soudím, že nadále tvoří velkou část naší existence. Tohle jednání má velký význam při vzájemné komunikaci mezi jednotlivci.

Lazar (2008) „Rituály vždy měly, mají a budou i nadále mít významné místo v lidských společnostech, avšak jejich cíle, resp. významy se mění s vývojem doby a společnosti, a také ve vztahu k prostředí, v jakém vznikají a rozvíjejí se“ (16).

V dnešní společnosti se vyskytuje velké množství forem chování, které sebou nesou rituální prvky. Jako příklad může posloužit zájem o přírodní národy, nejrůznější šamanské techniky, příklon k drogám, ale také jiné experimentování se změněnými stavy vědomí. M. Eliade si zastává názor, že v „současných nenáboženských společnostech iniciace jakožto náboženský akt již neexistuje. Ale „patterns“ přžívají v moderním světě nadále, třebaže v silně desakralizované podobě“ (7).

Velmi významným rituálním aspektem je naplnění určitého zážitku, který se vyznačuje tím, že není na individuální úrovni, ale zážitek celého společenství. Příkladem je fenomén, kdy velmi silně vzrůstá zájem o technohudbu, pro kterou se stává charakteristické svoboda a individualita v tanečním projevu. Dalším příkladem je i konzumace drog, na základě, které dochází ke změně stavů vědomí, které byly používány při kontaktu s Bohem či duchy. Jednalo se tak o mystický akt, který měl posvátný či rituální charakter. Jednalo se o rituál se sociálním významem. Kdy, každé společenství lidí má určité specifické prvky, jako je neopakovatelná atmosféra, kultura, vlastní tradice a také rituály, které se stávají výsledkem společného vývoje. Ke každé kultuře patří spousta rituálů, kterými se řídí jednotliví členové. (6).

Matoušek (2008) ve své publikaci zdůrazňuje význam rituálů a to i v dnešní době, kdy je jednou z nejvýznamnějších funkcí rituálů, že „napomáhají ke zpracování náročných situací“ a „při pokusu začlenit vyčleňující jedince“ (17). V současnosti se mluví „o velké absenci rituálního chování v naší společnosti“. Rituály dnes vznikají většinou v umělé podobě a to většinou ve specifických sociálních skupinách (11).

Společným rysem pro všechny uvedené definice je, že rituál tvoří lidé. Rituály se tak stávají prostředkem ovlivňující prožívání a chování člověka. Z psychologického hlediska patří ke každé kultuře mnoho rituálů, které řídí chování členů. Velký důraz je kladen na společné rituály a rituální chování, které plní funkci stabilizační a taktéž socializační. Díky těmto rituálům dochází k vzájemné komunikaci a uchování rytmu života každého společenství. Rituály se pro člověka staly velmi důležitými, protože díky rituálům život získal určitý smysl a řád, a nabízí zázemí díky hranicím pro prožitek, pomáhají přizpůsobit se novému a neznámému, plní funkci adaptační a mobilizují psychické síly (32).

1.1.3 Užívání drog jako rituál

Užívání návykových látek není jev, který by souvisel s přelomem století. Z archeologických a etnografických pramenů se můžeme dozvědět, že každá lidská kultura užívala, to co my v dnešní moderní době označujeme za drogu. Lidské kultury v době své existence využívali spirituálních a medicínských praktik, které jsou v některých společenstvích využívány dodnes. Uvedené praktiky byly spojovány s pohybovým vyjádřením – tancem, často za doprovodu hudby. Tanec se vyznačoval specifickými pohybovými vzorci, které souviseli s určitými fyziologickými vlastnostmi, vzorci psychickými a sociálními. Tanec se tak stal společenskou aktivitou, která přispívala ke změně v psychické oblasti, uvolňování a uvědomování si – emocí, vzpomínek atd. (24).

Zinberg (1984, cit dle. Grund, 1993) se zaměřoval na studii týkající se užívání drog v kontextu s tvořícími se rituály a sociálními normami a rituál definoval jako: „...stylizované, ustálené chování, které obklopuje užívání drog. Toto chování může zahrnovat metody opatřování drogy a způsob jejího užití, stanovení si setu a settingu, aktivity následující po užití drogy a způsoby jak zabránit nežádoucím účinkům drogy“ (8).

1.2 Taneční scéna

Vzniku taneční scény předcházelo tzv. *travellerskému hnutí*. Travelleri se začali v Anglii objevovat začátkem osmdesátých let. Vyjadřovali odpor k neustálé honbě za hospodářským růstem, který v celkovém důsledku přinesl globální nákazu. Taneční scéna se rozvíjela na základě technického vývoje. Vznikaly první samplery (mixážní pulty), nové hudební systémy a začaly se vyčleňovat nové formy elektronické hudby. Jednalo se o monotónní rytmickou hudbu využívající silné basové linky (beats), které se začaly hrát na tzv. raveparties. Souhrnné označení všech žánrů elektronické hudby se nazývalo *rave*, které bylo později nahrazeno názvem techno. K jednotlivým stylům taneční scény bezprostředně patří house, techno, trance, breakbeat, jungle a drum'n'bass, downtempo, IDM, ambient, electro, UK garage, a hardcore (26).

Hudba se tehdy oddálila od tradičních postupů a začala využívat digitální zařízení. Díky tomu i vzniklo nové pojetí interpreta, jimž byl DJ, který za pomoci dvou gramofonů a mixážního pultu spojoval skladby na vinylových deskách v jeden celek. Docházelo k rozvoji jednotlivých stylů hudby na taneční scéně (26).

V současnosti tomu není jinak, kdy mladí lidé navštěvují hromadné akce. Hlavním prvkem je produkce elektronické hudby s repetitivní rytmikou a doprovázená basovou linkou. Tento typ zábavy začíná většinou až ve večerních hodinách a to většinou po 22. hodině a vrcholí až po půlnoci. Hudební akce pokračuje až do rána a někdy se protáhne až do odpoledních hodin dalšího dne. Při těchto tanečních akcích vzniká určitá atmosféra a kontext hudební akce se přizpůsobuje i aktivita všech zúčastněných tanečníků. Návštěvníci opouštějí parket pouze pro uspokojení biologických potřeb na toaletě či u barového pultu. K vidění jsou, zde tancující lidé se zavřenýma očima, nebo jiným způsobem „duchem nepřítomní“ (13).

Taneční hudba je obvykle spojována nejen se zábavou, ale též užíváním různých typů legálních i ilegálních drog. V těchto souvislostech mluvíme o tzv. tanečních drogách. Taneční drogy lze v širší definici vymezit jako všechny návykové látky, které jsou užívány při tanečních akcích; tedy včetně legálního tabáku a alkoholu. V užším pojetí se jedná o dominantní syntetickou drogu (MDMA) a další drogy

(amfetaminového typu, dále LSD, GHB, 2CB, nitráty, ketamin a rohypnol), které jsou asociované s elektronickou hudbou (house music), klubovou scénou a rave party (13).

Kombinace drog s hudbou a tancem dokáže v člověku navodit stav podobný transu, který lidé prožívají při kmenových rituálech nebo náboženských obřadech. Dochází tak k splynutí hudby a pohybu a zprostředkování radosti ze skupinové oslavy. (23).

V nezúčastněném pozorovateli, který není blíže seznámen s prostředím taneční scény, to hned vzbudí dojem, že musí být naprostá většina účastníků pod vlivem nějaké nelegální nebo návykové látky (23). Vzhledem ke skutečnosti, že se zabývám rituály spojenými s užíváním tanečních drog, tak jsem se ve své práci zaměřila na rituály spojené s užíváním nejtypičtější a velmi často užívané taneční drogy, což je MDMA, kterou podrobně popisuju v následující kapitole.

1.3 MDMA

Jiné názvy pro tuto drogu jsou éčko, M&M, Adam a mnoho dalších, které jsou odvozené buď od vzhledu, barvy nebo značek, které jsou na nich vytlačené. Chemický název je 3, 4-metylendioxymetylamfetamin (13).

„Extáze je drogou, jejíž užívání se stále šíří v Evropě, USA, ale i v Asii a Jižní Americe. Je užívána v zásadě výhradně rekreačně (nikoliv „problémově“). Její užívání se od počátku devadesátých let pojilo především s alternativní „taneční“ scénou, v současné době představuje především v zemích euroamerické kultury nejnovější z drog, které se pojí s rekreačními aktivitami „nočního života“ všeobecně – spolu s alkoholem, tabákem a marihuanou“(13).

1.3.1 Chemické a biologické hledisko

Účinnou látkou této drogy je 3,4-metylendioxy-N-metylmefetamin, ve zkratce MDMA (31), přičemž běžná dávka této látky v jedné tablety extáze se pohybuje mezi 80-150 mg. Jde o bílou krystalickou látku, která je poměrně stabilní (nerozkládá se

kontaktem ze vzduchem a ani na světle). V mozku způsobuje MDMA zvýšené synaptické uvolňování (5-hydroxytryptamín, 5-HT), zároveň inhibuje špatnou absorpce tohoto neurotransmiteru na presynaptickém neuronu (dokonce i obrátí přirozený směr mechanismu pump špatné absorpce serotoninu, co způsobí pronikání tohoto neurotransmiteru naopak ven z buňky přes transportní kanály) (31).

Extrémní koncentrace serotoninu vyvolají u uživatelů intenzivní pocit povznesené nálady a radosti (21). Tato zvýšená koncentrace serotoninu v synapsích uživatele je následovaná zvýšeným synaptickým uvolněním neurotransmiteru dopamin a to hlavně v centrech odměny v striatum and nucleus accumbens, co podpoří pocit spokojnosti a vyvolá zvýšenou spontánní aktivitu se známkami hyperaktivity (31).

1.3.2 Akutní účinky užití MDMA

MDMA má poměrně unikátní účinky na lidskou psychiku. Tato droga se vyskytuje nejčastěji v podobě různobarevných a různotvarých pilulek nebo tablet, ta se nejčastěji polykají. Ale lze se s ní setkat i v podobě prášku, který se dá šňupat, polykat olizováním z prstů, nebo rozpuštěný v nápojích a také jej lze kouřit v jointu. Nástup drogy se dostavuje po 20 až 60 minutách po aplikaci (13). Typickými psychickými projevy intoxikace je zmírnění stresu a pocit vyrovnanosti, pocit fyzického blaha a energie, pocity blízkosti a souznění s lidmi, pocit empatie ale i nacházení cesty k sobě. Člověk zároveň neztrácí kontrolu nad svým chováním, jako to může být například u halucinogenů (LSD nebo psylocybin). Seznam psychických příznaků intoxikace MDMA, uvádějí ve své publikaci *The Book of E: All About Ecstasy* manželé Silcottovi (viz. tab. č. 1). Na somatické rovině extáze způsobuje zrychlení pulzu, zvýšení krevního tlaku, uvolnění svalového napětí a mírné zvýšení teploty. Kromě toho má také výrazné analgetické účinky. Krátce po jej aplikaci někdy dochází k pocitům nevolnosti anebo mírné dezorientaci.

Tab. 1: Charakteristické psychické příznaky po užití MDMA (Silcott & Silcott; 2000)

- zlepšuje vnímání jemnějších dotykových podnětů
- chuť jídla a jeho vůně může být odlišná od běžné zkušenosti
- zlepšuje procit'ování hudby
- zlepšuje uvědomování si aktuálního momentu („tady a teď“)
- vyvolává pocit spokojnosti, štěstí a euforie (z toho název extáze)
- vyvolává pozitivní vnímání sebe (zvyšuje sebevědomí) i u okolního světa (entactogenesis)
- vyvolává uvolněné sociálních zábran (např. v otázce oslovování cizích lidí)
- potlačuje sebestřednost a vyvolává zážitek emoční blízkosti s druhými (empathogenesis)

Z uvedených účinků je zjevné, že tato látka vykazuje charakteristiky stimulačních psychoaktivních látek a zároveň i drog z rodu halucinogenů. Z tohoto důvodu je její zařazení v odborných publikacích nejednotné. Mezi typické vedlejší účinky drog amfetaminového typu, ke kterým řadíme i MDMA, patří neurčitý pocit nepohody, rozestřené vnímání, mrazení, silné pocení, strnulost čelisti a mimovolné pohyby očí (nystagmus). Tyto symptomy se přirozeně mohou, ale nemusí vyskytovat. Po odeznění akutních účinků extáze, doléhají silné pocity únavy a depresivní stavy a to v některých případech dokonce i několik dní po posledním užití této látky. Tyto stavy se mezi mládeží nazývají „dojezdem“ (25).

1.3.3 Rizika spojené s užíváním extáze

MDMA je charakteristická díky neobvyklé hranici mezi dávkou vyvolávající minimální účinek (50-75 mg) a množstvím, které může být nebezpečné, kvůli krátkodobému zvýšení krevního tlaku (29). Z tohoto důvodu není vhodné, aby extázi konzumovali lidé trpící hypertenzí (případně jinými srdečními nemocemi). Dalším rizikem je možná dehydratace organismu při zvýšené fyzické aktivitě (v případě, že člověk nepřímá

tekutiny) nebo zkolabování organismu z důvodu přehřátí. Chronické užívání MDMA může vyvolat mnoho psychických problémů jako je paranoia, úzkostné nebo panické stavy noční můry. Taktéž bylo zaznamenáno vícero případů, kdy dlouhodobé a intenzivní užívání této drogy vyvolalo vypovězení jater a podle novějších výzkumů může mít dopad na poškození mozku. (25).

Roman Pešek z Národní monitorovací centrály uvádí, že změny na trhu s tanečními drogami, tedy intenzivnější objevování se nových syntetik, jsou zapříčiněny především tím, že se daří státní moci znemožnit výrobcům drog přístup k chemikáliím, ze kterých se taneční drogy vyrábějí – výrobci pak (díky stálé poptávce po těchto látkách) volí náhražky, které jsou pro koncové uživatele rizikové a nebezpečné (30).

1.4 Pojetí rituálů spojených s užíváním extáze v historii

V období kdyby byla MDMA syntetizována, nikoho nenapadlo, že by se mohla stát v budoucnu ilegální drogou. V roce 1965 poprvé biochemik Alexandr Schulgin provedl syntézu MDMA a vyzkoušel ji sám na sobě. Látka měla posloužit k jeho sebepoznání. Doufal, že by mohla vyléčit psychické poruchy a to především schizofrenii. MDMA poté získala významné místo v psychoterapii.

Jaray Styk byl švýcarským psychiatrem, který s MDMA začal pracovat. Ostatní psychiatři uváděli, že to je právě on, kdo prováděl určitý druh rituálu. Který se skrýval v podávání „léků“ MDMA a to v rámci psychoterapie. Nejprve připravoval pacienty na to, co je čeká a zároveň je nabádal k řadě slavnostních slibů (např. neprojevat agresivitu vůči sobě ani ostatním). Cílem těchto rituálů bylo vyvolat v pacientovi vizi mimořádného zážitku ve spojitosti s užitím drogy. I když droga působila ve všední den. V užívání viděl tento psychiatr záměr Boží prozřetelnosti. (25) Aplikace drogy měla navodit zážitek. Nikdo neužíval MDMA jako kostku cukru nebo kus chleba. Samotný akt polknutí tablety či prášku mělo dalekosáhlý význam. Pacient byl náležitě informován o účincích drogy a hlavně byl ubezpečen o následném zlepšení zdravotního

stavu. K dosažení žádoucího efektu při užívání drog často přispívali průvodní okolnosti. Patřilo k nim vědomí, že pacient je členem určité skupiny, která chce společně prožít očekávaný účinek. Svůj význam mělo taktéž osvětlení, hudba a postoj (členové skupin seděli, leželi nebo dokonce tancovali). Ve výsledku pacienti, kteří MDMA užívali, měli mnohé společného. Patřili ke stejné společenské vrstvě, ale ne jen to, tvořily jakousi náboženskou společnost.

Změny, které se vyskytly ve vědomí pacientů v průběhu těchto zkušeností s drogou, mohly být též chápány, jako změny v přístupu k tělu, které následně usnadňují léčebné a regenerační procesy v těle. Významnou funkci při podávání drogy hrál "SET" (očekávání, záměr, postoj a osobnost) a "SETTING" (nastavení). Pochopení zkušenosti s MDMA: konkrétní postřehy, pocity a usnesení problémů, které se objevují, jsou jedinečné pro každého jednotlivce (12).

1.5 Pojetí rituálů spojených s MDMA v současnosti

Dnes patří MDMA mezi nejrozšířenější drogu užívanou mezi mladými lidmi na tanečních party a to všude na světě. Užívána je v klubech a na masových akcích za doprovodu typické reprodukované hudby (styl techno, house, rave a jiné). Dostala se mezi fenomény současné doby. Uživatelé extáze ji pokládají za příjemnou a bezpečnou drogu, na níž nevzniká závislost a kterou lze mít dlouhodobě pod kontrolou. Díky popularitě, kterou si extáze na tanečních akcích získala, se zahraniční autoři zaměřili na výzkum týkající se užívání této rekreační drogy a na rituály s ní spojené.

Rituály, které se pojí s užíváním rekreační drogy – MDMA:

- **Plánování a příprava užití MDMA**

Užívání drog bývá často popisováno, jako ritualizované chování a stupeň organizovanosti, při požití MDMA. Součástí je plánovaná činnost, která zahrnuje nákup drogy a koordinuje účast přátel, kteří se sešli před akcí. Užívání MDMA se tak stalo

jednoznačným aktem plánování, součástí procesu očekávání rituálu a skutečného užívání drog. Užívání drog se stalo nedílnou součástí širšího rutinního spojení s volnočasovými aktivitami a nedílnou součástí životního stylu v Severním Irsku. Většina účastníků se domluví na konkrétním čase užití MDMA ještě před odchodem na akci nebo se domluví na užití přímo na akci (18).

- **Společná konzumace drog**

Jen málo případů poukazuje, že by se MDMA užívala samostatně. Častěji lidé berou MDMA, ve dvojicích či ve skupinách pro zpestření nebo obnovení vzájemných vztahů, nebo prostě proto, že se chtějí bavit. Dochází tady k interakci s ostatními uživateli, ke skupinovému prožitku, což dělá MDMA společenskou drogou. Uživatelé berou extázi, aby mohli tančit celou noc a cítit se skvěle (6).

MDMA může být pro uživatele jak sociální, tak i asociální drogou. Jsou chvíle, kdy uživatelé nemohou přestat mluvit a chtějí být s ostatními, a jsou také okamžiky, kdy chtějí tančit celé hodiny sami a ponořit se tak do hudby. Na akcích bývají účinky drogy spíše stimulační a společenské. Studia uvádí, že uživatelé extáze si osvojují normy, hodnoty a společensky plánované jednání kolem užívání drog a díky těmto nálezům naznačuje, že zkušenosti s užíváním extáze jsou společenským jevem ve skupině lidí, jejich cílem je prohloubení vztahů (23).

- **Drogové prostředí**

Dalším aspektem k naplnění rituálu je potřeba drogového prostředí, tedy prostředí, kde je extáze užívána. Zajímavostí je, že účinky se liší podle toho, kde, v jakém prostředí je droga aplikována. Kombinace hudby s tancem dokáže v člověku navodit stav, který je podobný transu, jaký lidé prožívají při kmenových rituálech či náboženských obřadech. Tento stav umožňuje splynutí hudby a pohybu a zprostředkovává radostný pocit (23).

- **Užívání MDMA jako životní styl**

Dalším rituálem, který má vliv na užívání extáze, jak sám autor popisuje, je užívání drog v kontextu s životním stylem. Nezávisle na účinky drogy samotné, dostávají se taktéž pocity sounáležitosti k taneční scéně. Součástí je smysl přátelství mezi uživateli drog a důležitá souvislost spojení hudby a tance s uživateli drog. Popisuje účinky extáze jako „dobrý pocit“ v podobě zábavy, zasvěcenosti, která prohlubuje vztahy. Projevuje se – objímáním, citovou blízkostí, díváním se na sebe, kdy uživatel je spíše společenský.

- **Polymorfní užívání tanečních drog**

Dle předchozích výzkumů byla drtivá většina uživatelů MDMA, polymorfními uživateli. Což znamená, že extáze byla užívána i s jinými drogami (včetně alkoholu). Na rozdíl od „extáze scény“ ve Velké Británii (1980), kde byla dříve extáze užívána jako náhrada alkoholu. Dle novějších britských studií (21) je kombinace extáze, alkohol a konopí velmi běžná mezi uživateli a to zejména na konci večera, pro relaxaci nebo podpory spánku (21).

2 METODIKA

2.1 Cíl práce

Cílem mé práce je identifikovat a analyzovat rituály spojené s užíváním tanečních drog. Získat tedy konkrétní rituální aspekty vztahující se k současné době a zjistit, jak oslovení informanti rituály prožívají a vnímají. Informanti spadají do věkového rozmezí 18 až 26 let.

2.2 Výzkumná otázka

Na základě cíle práce jsem si zvolila výzkumnou otázku, zda vnímají uživatelé tanečních drog nějaké rituální aspekty při jejich užívání? Konkrétně, jsou si informanti/-ky vědomi něčeho, co je charakteristické svou opakovatelností, či opakujícím se sledem nějakého chování a prožívání, jenž má (symbolicky) rituální charakter, v rámci příležitostného užívání MDMA?

3 METODY A TECHNIKY VÝZKUMU

3.1 Použité metody a techniky výzkumu

Pro bakalářskou práci jsem si zvolila strategii kvalitativního výzkumu a to vzhledem k atypické a nekonformní cílové skupině (uživatelé tanečních drog). Ve výzkumném šetření jsem, jako hlavní techniku využila narativní interview (rozhovor). Langová (2008) uvádí „Výzkum životního příběhu nabízí široký prostor pro objevování životních zkušeností, prožitků i identity člověka a dává nám tak šanci přiblížit se k jeho jedinečnosti“. Narativním rozhovor se vyznačuje vzájemným působením informanta s tazatelem, kdy má tazatel jen obecný plán, o němž chce s informantem hovořit, nejde však o konkrétní otázky, či jejich přesně stanovené pořadí. Narativní rozhovor je tedy kvalitativním dotazováním (15). Charakterizuje se hlavně tím, že dotazovaný informant je ponechán, aby mohl volně vyprávět o daném tématu, přestože mu nebyly položeny přímé otázky. Tenhle typ rozhovoru vychází z přesvědčení, že samostatné vyprávění informanta a tak následně odhalí subjektivní zkušenosti, které by na základě přímého dotazování zůstaly utajené. (19).

Rozhovory s informanty jsem uskutečnila v období od února do května roku 2014. Oslovila jsem celkem 12 potencionálních uživatelů tanečních drog, podařilo se mi domluvit s 5 informanty, kteří se stali základním cílovým souborem. Hlavním faktorem pro začlenění do výzkumného vzorku byla předchozí zkušenost s užitím taneční drogy (MDMA). Tyto osoby byly osloveny na vyhraněných Dnb klubových akcích v Brně. Informanti byli vybíráni nahodile, jedinou podmínkou byla zkušenost s užitím taneční drogy (MDMA) a ochota účastnit se rozhovoru. Na začátku výzkumu byli informanti seznámeni s účelem rozhovoru a s následným využitím dat pro bakalářskou práci. Byli taktéž upozorněni, že jde o zcela anonymní rozhovor. Všichni dotazovaní mi dali souhlas k využití diktafonu a následnému doslovnému přepisu získaných dat z nahrávek. Výzkum jsem provedla na DnB akcích v Brně. Rozhovory probíhaly přímo na dané akci, jíž jsem se účastnila, a trvaly v rozmezí od 10 minut do 30 minut.

3.2 Charakteristika výzkumného souboru

Výzkumný soubor tvoří 5 informantů z Brna, kteří jsou rekreačními uživateli tanečních drogy (MDMA), ve věkovém rozmezí od 18 do 26 let.

3.3 Způsob výběru výzkumného souboru

K výzkumnému šetření jsem využila metody snowball (sněhová koule), která je jedna z nejčastěji užívaných metod výběru vzorku. Výzkumník vybere jednoho či více jedinců k interview. Tyto osoby fungují nakonec jako informátoři pro doporučení dalších pozoruhodných členů populace (30).

4 VÝSLEDKY VÝZKUMU

4.1 Základní údaje o výzkumném vzorku

Tabulka č. 1 Základní údaje o výzkumném souboru

INFORMANT	POHLAVÍ	VĚK
A	Muž	22
B	Muž	23
C	Muž	26
D	Muž	26
E	Muž	19

Zdroj: vlastní výzkum

Z tabulky č. 1 lze hned vyčíst, že výzkumný soubor tvoří pět informantů – mužů. Všichni informanti potvrdili, že jsou příležitostnými uživateli MDMA. Informanti se pohybují ve věkovém rozpětí od 18-26 let, i když převažují spíše informanti mladšího věku. Všichni pocházejí z Brna. Všechny údaje, které jsou uvedeny výše plní kritéria výzkumného souboru.

4.2 Způsoby práce s rozhovory a metody zpracování

Provedené narativní rozhovory s informanty jsem prvně doslovně přepsala do textové podoby. Poté jsem jednotlivé rozhovory opakovaně a značně důsledně pročítala. Následovalo podrobné rozebrání a zaznamenání témat informantů, vypsání základních témat, na základě, kterých jsem mohla docílit vytvoření trsů.

Analýzu kvalitativních dat jsem prováděla metodou vytváření trsů, která slouží k seskupení a konceptualizování určitých výroků do skupin, například dle rozlišení

určitých jevů, místa a případů. Tyto skupiny (trsy) by měly vznikat na základě vzájemného překryvu (podobnosti) mezi identifikovanými jednotkami, v mém výzkumu konkrétně mezi vybranými informanty. Tímto procesem vznikají obecnější, induktivně zformované kategorie, jejichž zařazení do dané skupiny (trsu) je asociováno s určitými opakujícími se znaky, určitým charakteristickým uspořádáním atd. Společným znakem takového trsu může být například prostorový překryv, kdy cíleně vyhledáváme popis všech událostí, které se odehrály na určitém ohraničeném prostoru. Podobně pak lze postupovat dále například hledáním časového překryvu (události se odehrávají opakovaně ve stejném čase), nebo personálního překryvu (události se odehrávají za určité konstelace osob) atd. Základní princip metody vytváření trsů je postaven na srovnávání a agregaci dat a má dimenzi určité hierarchizace, neboť v ní prostřednictvím kategorizace zvolených základních jednotek vytvářím jednotky obecnější (19). V této fázi procesu zpracování dat jsem tedy ve výpovědích respondentů hledala opakující se trendy a témata, ve kterých se výpovědi překrývají, a ty slučovala do trsů. V další fázi zpracování dat jsem se pokoušela mezi jednotlivými výpověďmi a kategoriemi nalézt vztahy, které by mohly posloužit k dalšímu výzkumu a formulování hypotéz, nebo by vedly k analýze rituálů spojených s užíváním MDMA.

4.3 Výsledky zpracování dat

Na základě použité metody vytváření trsů a následném opakovaném pročtení narativních rozhovoru, jsem stavila následující oblasti, které se ve všech výpovědích informantů shodovaly.

- a) rituální aspekty
- b) sociální aspekty
- c) prostorové aspekty
- d) časové aspekty

Pro účely mé bakalářské práce jsou nejdůležitější právě rituální aspekty. Podrobněji se jimi budu zabývat v následující kapitole. Kapitola je rozdělena do několika oblastí. V každé oblasti jsou potom uvedeny nejzajímavější citace zúčastněných informantů na toto téma. Takto zpracované rozhovory jsou přehlednější a zároveň se v nich lépe orientuje. Zbylé aspekty nebyly zpracovány, protože nejsou díky zaměření se mé bakalářské práce na rituální aspekty účelné. Nicméně i v uvedených rituálních aspektech lze spatřovat prolínání ostatních aspektů.

4.4 Analýza trsů a citace z rozhovorů

4.4.1 Příprava na intoxikaci

Užívání MDMA má u svých informantů různorodé rituální aspekty. V následujících podkapitolách jsem se zaměřila na získání společných prvků v rozhovorech, což je jakási obecná rovina, ve které se vyskytují rituální aspekty. Zde opět narážíme na problematiku výkladu pojmu rituál. Každý člověk chápe pojem rituál rozlišně. Pro jednoho člověka je rituálem určité chování, ale druhý člověk spatřuje v něčem úplně něco jiném. To opět souvisí s problematikou samotné definice rituálu., jak je uvedeno v teoretické části v kapitole 1. 1. 1., kde je uvedeno spousta definic. Pro účely své práce se budu řídit definicí rituálů dle Bowie (2008), rituál je popisován jako přesně stanovený sled symbolických úkonů, které mají kolektivní charakter a posilují soudržnost dané společnosti (5).

„... poprvé jsem éčko zkusil v 16 letech, příležitostí pro mě byl festival Let i troll, který probíhal celý víkend. Dostal jsem od kámoše 2 tablety éčka a to už týden před našim odjezdem...“ (A)

„... psychicky, jsem se na tu akci celý týden připravoval, hlavně ten den sem nic moc nedělal, spíš jenom odpočíval, čuměl na bednu...“ (B)

„... dostal jsem se po pár panácích do takové pohody, že mně ty borci nakonec překecali a dokonce jsem se i těšil na tu zkušenost, co mi to přinese...“ (C)

„... vzhledem k tomu že mě v práci povýšili, tak to byla úžasná příležitost. Takže jsem si dal pořádnou sprchu, uvařil kafe, tak trochu si odpočinul a následně začal chystat na večer...“ (D)

„... měli jsme to načasované dopředu. Všechno klaplo a extázi jsme měli koupenou dostatečně dopředu. ...“ (E)

Samotná příprava užití drogy vykazuje rituální aspekt. Všichni informanti se shodli na skutečnosti, že je důležitá příprava před užitím.

Optimální psychické rozpoložení je dosahováno konkrétními postupy, jako je odpočinek, relaxace, pozitivní myšlení, potlačení negativních myšlenek apod.

4.4.2 Zahájení intoxikace

Za rituální, tedy obřadné prvky užití MDMA lze spatřit prvek kolektivity. Společné vykonání toho rituálu následně vytváří pocit sounáležitosti.

„...dali jsme si všichni éčko...“ (A)

„...dám si ještě půlku éčka, ale určitě ne sám ...“ (A)

„... éčko si dáváme pouze společně...“ (B)

„... poprvé jsem zkusil éčko s přáteli...“ (C)

„... všichni jsme si dali společně...“ (D)

„... extáze je podle mě společenská droga, nikdy bych si ji nedal sám...“ (C)

„... extáze je podle mě společenská droga, nikdy bych si ji nedal sám...“ (C)

„...kámoš jenom prohodil, že už je čas, že si to dáme, že není na co čekat...“ (E)

Z výpovědí všech pěti informantů je zřetelné, že zahájení intoxikace je kolektivního charakteru, v žádném případě se nejedná o individuální akt. Všichni informanti užíli drogu v kolektivu více lidí, což následně přispělo k zpestření a obnovení vzájemných vztahů.

4.4.3 Vyšší vědomí

Z výpovědí všech dotazovaných informantů vyplynulo, že vyšší vědomí či souznění s okolím provází všechny intoxikované uživatele. Právě tato možnost vyššího vědomí, láká informanty k opakovanému užití.

Konkrétní pocity vyššího vědomí informantů byly následující:

„...cítil jsem, že velká energie proudí do mých žil a chtělo se mi smát víc, než cokoliv jiného...“ (A)

„...cítil jsem, že létám, ale přistával jsem na břicho v trávě...“ (A)

„...byl jsem snad poprvé sám do sebe zamilovaný planety a zbytku světa...“ (A)

„...za rituální aspekty považují odpoutání se od sebe samotného, nekonečné návaly energie...“ (A)

„...pocítil sem neuvěřitelné návaly energie a jemné teplo, které proudilo celým tělem ...“ (B)

„...vše bylo jasnější, barevnější...“ (B)

„...odlišné vnímání světla a tmy, člověk slyší a prožívá 3x silněji a zároveň intenzivněji než normálně...“ (c)

„...byl to magický zážitek...“ (A)

„...za rituál považuju, že díky užití se člověk dostává do jiných dimenzí, dochází tak ke změně vědomí...“ (D)

„...bylo to něco neskutečného velká euforie, uvolněnost, a to nepopsatelné štěstí a uvolnění...“ (E)

Informanti poukázali taktéž na spojitost užití drogy a taneční hudby, která jim ještě více umocnila jejich stav nevědomí.

„...chtěl jsem vstát a tančit, táhlo mě to za zvukem hudby. ...“ (A)

„...hodně jsme tančili, všude kolem nás byly neuvěřitelné světelné projekce, na kterých sem se uměl zasekat. ...“ (A)

„...díky hudbě jsem se dostával do nepopsatelného, fascinujícího transu...“ (B)

„...úžasné splynutí s hudbou, která mě dostávala do transu...“ (B)

„...hudba také hodně figuruje v tomto zážitku...“ (c)

„...vnímání hudby bylo tak silné – slyšel jsem a vnímal ty bassy, bassová složka těžce převládala nad tou výškovou...“ (D)

„...dochází k propojení hudby, tance a drog a vše tě dostane do brány nevědomí...“ (D)

„...bylo to něco neskutečného, velká euforie, uvolněnost, a to nepopsatelné štěstí a uvolněnost, to člověk musí zažít, aby pochopil, tehdy mi hlavou kolovala jedna jediná myšlenka, že ještě tento jeden seta pak musím dopředu stage. Prostě musím. Cítil jsem tu hudbu, to brnění bass a chtěl jsem se tomu více přiblížit. ...“ (E)

„...vnímal jsem ty světla kolem zelená a modrá všude kolem mě blikala. Měl jsem pocit že pozoruji světelnou show za doprovodu hudby...“ (E)

4.4.4 Ukrytí před veřejností

Informanti potvrdili, že užívají MDMA ve večerních hodinách, kdy zapadne slunce, z toho 3 informanti uvedli, že preferují spíše venkovní akce za doprovodu taneční hudby, kde pocítují větší volnost.

„... vyhledávám při užití éčka otevřené prostory a hlavně preferuji užití v noci...“ (A)

„... plánujeme zajet na open air, pěkně pod širým nebem si to umím představit, ...“ (B)

„... venkovní akce, která je doprovázená hudbou, zážitek mnohonásobně znásobí a umocní...“ (C)

4.4.5 Souhrn

Příprava na intoxikaci

Jako rituál můžeme označit celý den před plánovanou intoxikací. Informanti se shodují, že samotná příprava na intoxikaci je významným faktorem před samotným užitím. Převážně nedělají přes ten nic náročného, šetří se na večer. Důležitou roli, zde hraje tzv. Set/Settingu) cílem navodit nějaký předem plánovaný stav psychické rovnováhy před plánovanou intoxikací.

Zahájení intoxikace

Společné užití taneční drogy dle všech informantů vede k posílení kolektivní soudržnosti, jež má nějaký specificky daný záměr a to v tomto konkrétním případě, vzájemné naladění se na intoxikovaný stav a společné prožití průběhu samotné intoxikace.

Vyšší vědomí

Pocit vyššího vědomí je samozřejmě důsledkem působení MDMA, což není rituálem, nicméně je možné vysledovat úzkou souvislost s dřívějšími rituály, například náboženskými, ve kterých pocity vyššího vědomí otevírají bránu za hranice běžného vnímání. Tento samotný akt je opakovaně a cíleně vyhledáván, což lze za rituální aspekt považovat.

Ukrytí účastníků před veřejností

Zde lze spatřit jeden z prvků rituálního chování – odloučení skupiny od společnosti. Všichni informanti uvedli, že k intoxikaci došlo večer nebo v pozdních večerních hodinách. Toto sami dotazovaní osvětlují snahou o minimalizaci problémů, které by mohly nastat v důsledku kontaktu se střízlivými a především neznámými lidmi. Lze v tomto směru spatřit opakující se prvky rituálního chování.

5 DISKUSE

Analýza rozhovorů a následné třídění zjištěných dat nebyla lehká. Identifikace rituálního chování je složitá. Rozhodnout, co je a co není rituální chování je totiž složité. Pro svou bakalářskou práci jsem se rozhodla pro využití metody narativního rozhovoru. I když je rozbor složitější k vyhodnocení, protože obsahuje mnoho skutečností, které byly nepodstatné pro můj výzkum. Zdály se mi být průkaznější pro výzkum než u metody polo strukturovaného rozhovoru. Tam by mohli být informanti vedeni k určitým odpovědím. Narativní rozhovor byl přijatelnější volbou k uvedenému tématu, z důvodu volnosti projevu k danému tématu než přesně kladené otázky. Díky výběru této metody, informanti hovořili spontánně a naprosto uvolněně.

Za jednu z nejvýznamnějších rituálních částí lze považovat období před samotnou aplikací (set/setting). V den aplikace drogy si informanti zachovávají větší odstup od problémů či konfrontací, spíše se snaží relaxovat. Je zapotřebí dobré být vnitřně v pohodě, vyrovnaný. Přípravu a plánování informanti nepovažují za rituál, i když vypověděli, že se vždy jednalo o předem domluvené užití a na určitém vyhraněném místě.

V rámci časových a prostorových aspektů, informanti sdělili, že spíše vyhledávají cluby (Dnb) nebo free akce, koncerty tedy místa, kde by se mohli schovat před širokou veřejností a kde potkají lidi stejného ražení.

Samotná aplikace je taktéž silně rituální. Informanti uvedli, že drogu si aplikují společně. Zde narážíme na prvek kolektivního jednání, který umocňuje užití. Vidím tomto chování informantů snahu o vytvoření sounáležitosti a dále snahu o simultánní dosažení náběhu intoxikace. Toto chování koresponduje se sociální funkcí rituálů, jak popisuje Kajanová (12). V rámci časových a prostorových aspektů, informanti sdělili, že spíše vyhledávají cluby (Dnb) nebo free akce, koncerty tedy místa, kde by se mohli schovat před širokou veřejností a kde potkají lidi stejného ražení.

Informanti uvedli, že za rituál považují bezprostřední účinky, které po užití drogy pociťují: empatii, návaly energie, nespoutanost, štěstí, ve spojitosti s hudbou dokonce hluboký trans, atd. Je zapotřebí zmínit, že sebou droga nenese jenom pozitivní stavy. Jak sám informant uváděl v rozhovoru, po užití MDMA mohou následně po odeznění účinků drogy, přijít stavy velké únavy, vyčerpanosti a taktéž k poklesu nálady.

6 ZÁVĚR

Hlavním cílem v bakalářské práci bylo identifikování rituálů spojených s užíváním tanečních drog tedy MDMA. Po ukončení praktické části jsem zjistila souvislosti a podobnosti mezi dřívějšími medikačními rituály a současností. Informanti nevnímali užití drog, jako rituál. I když připustili, jako rituál kolektivní užití před určitou akcí. Další podobnosti byly shledány ve společné aplikaci drogy.

Celkově jsem sledovala a hledala, jak je aplikace a intoxikace MDMA vnímána samotnými uživateli a pokoušela jsem se najít prvky rituálního chování v užívání. Po finálním ukončení praktické části jsem byla velmi překvapena, jaké souvislosti a podobnosti se objevují mezi dřívějšími medikačními rituály a dnešním společensky zakázaným a netolerovaným užitím MDMA. Samotní informanti totiž celkově užití látky nevnímají jako rituál.

Za rituál při užití MDMA považují jen některé aspekty, jako například přípravy, nebo přímo stavy bezprostředně po užití. Mezi hlavní podobnosti patří: ukrytí rituálu před nezúčastněnou skupinou (normálních lidí), doba aplikace obvyklá až k večeru a dále ono božské spojení, popisované informanty jako vyšší vědomí, pochopení a empatie s energií. V převážné většině vnímají užívání MDMA drogy jako formu odreagování se, odpoutání se nebo reality. Dále je pro ně neméně důležité tzv. přednastavení se (set/setting) na aplikaci drogy, které je rituálním, důležitým a pozitivním přínosem. V neposlední řadě nové prožitky a zážitky, socializační příležitost k upevnění vztahů s kamarády a důvěrnými, blízkými lidmi. Moderní člověk si není rituálních spojitostí vědom a koná je nevědomě a přesto velmi podobně jako tomu bylo kdysi. Pro člověka z minulosti to mělo význam především léčební. Celistvý rituál obsahuje přípravu k události a to již naplánováním akce a volbou místa konání. Dále je zde příprava tělesná a duševní, tzv. set/setting, po kterém následuje rituál užití a prožití pod vlivem drogy. Společná je vzájemná komunikace, duševní souznění, další aktivity a postupné vystřízlivění. Tyto jednotlivé kroky jsou v podstatě dle kritérií rituálu jen jeho jednotlivé součásti. To je důkazem rituálního chování uživatelů.

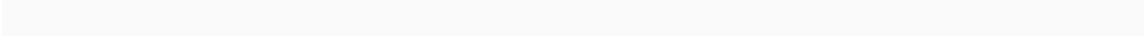
7 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

1. ALEXANDER J. C. 2006. „*Cultural Pragmatics: Social Performance between Ritual and Strategy*.“ Pp. 29–90 in Alexander, J. C, Mast, J. L. (eds.) 2006: *Social Performance. Symbolic Action, Culture, Pragmatics and Ritual*. Cambridge: Cambridge University Press.
2. AUGÉ, Marc. *Antropologie současných světů*. Brno: Atlantis, 1999. 127 str. 1. vyd. ISBN 807108154-X.
3. BABBIE, Earl. *The Practice of Social Research*. Wadsworth: Thomson Learning Inc, 2007. ISBN 0-534-62029-9.
4. BUCKLAND, Roland. *Buckland's complete book of witchcraft*. Praha: Pragma, 2002. 261 str. 1. vyd. ISBN 80-7205-616-6.
5. BOWIE, Fiona. *Antropologie náboženství*. Praha: Portál, 2008. 335 s. ISBN 978-80-7367-378-9.
6. CSÉMY, L. *Drogy a taneční scéna*. Praha: Státní zdravotní ústav, 2000. 44 s. ISBN 80-7071-167-1.
7. ELIADE, Mircea. : (Archetypy a opakování). 1. vyd. Praha: Institut pro středoevropskou kulturu a politiku, 2009, 102 s. 978-80-7298-388-9.
8. GRUND, J. P. *Drug use as Social Ritual*. Institut voor Verslavingsonderzoek, 1993. 321 str. ISBN 9074234038.
9. HARTL, Pavel. HARTLOVÁ, Helena. *Psychologický slovník*. Praha: Portál, 2004. 776 str. 1. opr. vyd. ISBN 978-80-7367-569-1.
10. HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005. 407 str. ISBN 8073670402.
11. HONEJ, Pablo. *Encyklopedie psychotropních rostlin – ENPSYRO* [online]. Praha, © 2000-2009 [cit.14.2.2012]. Dostupné z: www.biotox.cz/enpsyro/.

12. KAJANOVÁ, Alena. *Vybrané kapitoly ze sociální a kulturní antropologie*. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2011. ISBN 978- 80-7394-301-1. 3. GENNEP, Arnold. *Přechodové rituály*. Praha: Lidové noviny, 1997. 201 str. ISBN 80- 7106-178-6.
13. KALINA, Kamil. *Drogy a drogová závislost*. Praha: Úřad vlády ČR, 2003. 319 str. ISBN 80-86734-05-6.
14. KUBŮ, P. *Tanec a drogy 2000 a 2003*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2006. 92 s. ISBN 80-86734-77-3.
15. LANGOVÁ, Tereza. *Narativní perspektiva: metodologická východiska narativního přístupu* [online]. 2008 [cit 5.července]. Dostupné z: <<http://narativniperspekt>
16. LAZAR, Alexander. *Mýty a rituály ve fitness*. Brno, 2008, Diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně, Fakulta sportovních studií, Katedra společenských věd ve sportu. Vedoucí práce doc. PhDr. Aleš Sekot, CSc. [cit. 21. června 2014]. Dostupné z: is.muni.cz/th/102268/fsps_m/Diplomka_final_4.doc.
17. MATOUŠEK, Oldřich. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. 3. rozš. a přeprac. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003. Studijní texty (Sociologické nakladatelství), sv. 3. ISBN 80-864-2919-9.
18. MCEVOY, Kieran and MCEL RAT, Karen. Ecstasy use in Northern Ireland: a qualitative study. Stationery Office, Belfast: 1999, 189-192 s. ISBN: 0-114-97255-9.
19. MIOVSKÝ, Michal. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada, 2006. 332 str. 1. vyd. ISBN 8024713624.
20. PÁLENÍČEK, T., Šustková-Fišetrová, M. *Extáze- tajemný tanec*. Psychiatrie, 2003, 7, s. 101-109.
21. Parrot, A. C.; Broadbear, J.; Bruno, R.; Degenhardt, L. Morefield, K. & Scholey, A. B. *MDMA - Neurohormonal, Neurocognitive, and Psychobiological Aspects of Recreational Ecstasy*. *The Addiction Journal Open*, Dostupné z: <http://www.benthamscience.com/open/toaddj/articles/V002/24TOADDJ.pdf>.

22. RADA VLÁDY PRO KOORDINACI PROTIDROGOVÉ POLITIKY: *Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti. Příručka k provádění výběru metodou sněžové koule*. Praha: Úřad vlády ČR, 2003. 107 str. 1. vyd. ISBN 80-86734-08-0.
23. SAUNDERS, Nicholas. *Extáze a techno scéna*. Brno: Jota, 1996. 314 s. ISBN 80-85617-93-5.
24. Sedláková, Z. (2003). *Práce s tělem v psychoterapii*. Diplomová práce, Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Katedra psychologie.
25. Silcott, P. & Silcott, M. *The Book of E: All About Ecstasy*, Londyn: London: Omnibus Press, 2003 106 s. ISBN 0-7119-7519-1.
26. SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže. Uvedení do problematiky*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010. 281 s. ISBN 9788024729077.
27. SOUKUP, Martin. *Základy kulturní antropologie*. Praha: Akademie veřejné správy, 2009. 212 str. 1. vyd. ISBN 978-80-87207-03-1.
28. SOUKUP, Václav *Dějiny sociální a kulturní antropologie*. Praha: Karolinum, 301-303 s. ISBN 80-7184-158-7
29. de la Torre, R.; Farré, M.; Roset, P. N.; Pizarro, N.; Abanades, S.; Segura, M.; et al. (2004). *Human Pharmacology of MDMA - Pharmacokinetics, Metabolism, and Disposition. Therapeutic Drug Monitoring*, 26 (2), s. 137-144. Lippincott Williams & Wilkins. Článek získaný 10. 4. 2011 z internetovej stránky Multidisciplinary Association for Psychedelic Studies (MAPS):
http://www.maps.org/w3pb/new/2004/2004_de_20593_2.pdf
30. STAFFORD. P.: *Encyklopedie psychedelických látek*. Volvox Globator, Praha 1997. 53 s. ISBN 80-7207-057-6.
31. VODÁKOVÁ, Alena. *Sociální a kulturní antropologie*. Sociologické nakladatelství, 2000. 175 str. 2. vyd. ISBN 808585029X.
32. Středoevropský výzkumný institut [online]. *Sběrná referenční databáze drog, jejich kultur a účinků*. © 2010 SVI. Dostupné z: www.fet.ezin.cz.

33. WINKLER, Petr. *Rituál, lsd a freetekno - proč se dělají teknoparty a proč se na nich bere lsd*. Praha, 2006. Bakalářská práce: Karlova Univerzita. Vedoucí práce PhDr. Jiřin3a Šiklová, CSc. Dostupné z: www.morphonik.org/down/ritual_lsd_tek.

8 KLÍČOVÁ SLOVA

MDMA

Rituál

Taneční drogy

9 PŘÍLOHY

Příloha číslo 1

Příloha číslo 2

Příloha číslo 3

Příloha číslo 4

Příloha číslo 5

9.1 Příloha č. 1 – narativní rozhovor s informantem/kou A

Jsem člověk, který má rád hodně nových věcí a rád experimentuje. Tato tendence se mi prolínala právě i do drog. Jako první jsem vyzkoušel alkohol ve svých 13 letech. Poté následovala marihuana, LSD, houby, koks a taky v neposlední řadě i extáze. Jediné co jsem tak nějak nevyzkoušel je perník, a ten zatím ani nemám zájem vyzkoušet. Asi zatím nebyla ta správná příležitost, nevím ani sám. Nebo možná je to tím, že bych ho rád vyzkoušel, ale na druhou stranu, mám tak trochu vůči perníku předsudky. No to je jedno. Vráťím se raději k tomu éčku.

Poprvé jsem éčko zkusil v 16 letech. Příležitostí pro mě byl festival Let it roll, který probíhal celý víkend. Dostal jsem od kámoše 2 tablety éčka. Už týden před naším odjezdem, už jsem byl dost nervózní. Nedokázal jsem si představit, co se stane, když polknu ty 2 malé pilulky. Bude to dobrý nebo špatný výlet. Cesta extáze, byla pro mě cesta do neznáma a bylo to vzrušující zároveň. Prohlídl jsem si internet, abych měl představu, co můžu očekávat. Převládali smíšené pocity, ale prostě jsem to chtěl zkusit. Večer jsme dojeli do stanového městečka, postavili stany, setkali se zbytkem naší party a začali popíjet. Nevydrželi jsme to moc dlouho, začalo nás to táhnout už za hudbou. Hudba, prostředí, kamarádi vše mě dalo do neuvěřitelné pohody, byla to taková má příprava před samotným užitím. Takže už nebylo na co čekat. Dali jsme si všichni éčko. Po 20 minutách jsem se cítil uvolněnější. Cítil jsem, jak energie proudí do mých žil a chtělo se mi smát víc, než cokoliv jiného. „Začíná to dobře“ jsem si říkal. Nevěděl jsem, jestli chodím, běžím nebo tančím. Jestli jsem nahý nebo oblečený, byl jsem oblečený a v batohu. Jak to asi bude dál. Fotografoval jsem se s neznámou holkou. Byl jsem šokován a také v neskutečné euforii. Cítil jsem se, že létám, ale přistál jsem na břiše v trávě. Chtěl jsem každého objímat, byl to magický okamžik. Tančil jsem a mluvil, jako blázen. Miloval jsem každého. Byl to nejkrásnější a nejšťastnější den mého života. A já jsem si to užíval a to každou sekundu. Cítil jsem se na vrcholu. Každých pět minut jsem byl překvapen, že vstoupám výš a výš. Asi po 1,5 hodině jsem dosáhl vrcholu. Přátelé o mě měli strach, protože jsem se extrémně potil a že prý mně skřípaly dokonce i zuby,

tak mně hned podali vodu. Vyhrkli, že musím povinně hodně pít. Ptali se mě: „Vzal sis jednu, ne snad deset“? Všechno mi bylo jedno. Bylo to úžasné, byl jsem snad poprvé sám do sebe zamilovaný, planety a zbytku světa. Během té doby se stalo hodně věcí. Políbil jsem neznámou krásnou holku. Byl jsem nadměrně sebevědomý, nebyl jsem to prostě já. Mluvil jsem s neznámými lidmi, hulili jsme trávu. Všichni byli fantastický a přátelští. Cítil jsem se jako v nebi. Chodil jsem, tančil, poskakoval, začínal rozhovory s cizími lidmi. Byl to přívál energie, empatie, lásky, pohody – ty účinky ani neumím pořádně popsat. Hezké pocity pociťuju, i když jsem opilý, nebo hulím trávu, ale to je jenom slabý odvar, toho co jsem zažil po užití éčka. Věděl jsem, že jsem v pořádku. Věděl jsem, co dělám, měl jsem nad sebou kontrolu a k tomu úžasnou, silnou energii. Věděl jsem, že musím pít hrozně vody, i v ústech jsem měl totálně sucho. Ale nemohl jsem pít, nevím proč. Po 3 hodinách začaly účinky odeznívat, ale bylo mi pořád dobře. Trvalo to ještě asi půl hodiny, ale tak nejkrásnější část už byla pryč. Nemiloval jsem už celý svět. Pocit věčné radosti už byl pryč a já jsem cítil, jako by se mi otevřela žíla a má krev pomalu odtékala. Z vrcholu jsem rázem padal. A říkal jsem si v mysli „ Já chci ještě“ ztrácel jsem se. Říkal jsem si, takhle nepůjde, ale byl jsem klidnější, když jsem si vzpomněl, že mám ještě jednu pilulku připravenou. V té době jsem měl ještě energii, ale kouzlo upadlo. Část energie se začala vytrácet, já už jsem pociťoval svůj návrat do reality. Pak jsem se rozhodl, že není tomu ještě konec. Potkal jsem kamaráda s jeho přítelkyní, tak sme chvíli kecali. Pak jsem se šel, převléct. Bylo mi šíleně horko, slunce doslova spalovalo. Řekl jsem si jen tak sám pro sebe, že musím něco sníst. Báł jsem se, aby to mé dělo zvládlo. Stánek byl nedaleko. Koupil jsem si klobásu, a naivně jsem myslel, že ji sním. Nemohl jsem. Rozhodl jsem se, že si dám ještě půlku éčka, ale určitě ne sám. Tak jsem vrátil do stanového městečka, kde byli všichni. Někteří ještě spali, někteří už popíjeli. Ale mně bylo všechno jedno. Vzali jsme si éčko, já jenom tu půlku a chtěl jsem, aby účinky se dostavili, co nejdříve. Účinek se sice dostavoval, ale chtěl jsem ho ještě znásobit. Pak se přidala i kamarádka a dala si se mnou zbývající půlku. Začali jsme mluvit o všem možném. Scénář byl dokonalý, bláznivá vlna byla vidět i navenek, cítil jsem ji i uvnitř. Bylo to silnější a silnější a já jsem plul, plul vzduchem. Chtěl jsem vstát a tančit. Táhl mě to za zvukem hudby. Pocházejícího snad kilometry

od nás. Vzal jsem kamarádku sebou. Šli jsme nejprve za zvukem hlasité hudby, byl to krásný pocit, necítil jsem žádný rozdíl mezi pocity euforie a štěstí, jak jsem pociťoval u prvního éčka. Hodně jsme tančili. Všude kolem nás byly neuvěřitelné světelné projekce, na kterých sem uměl zasekat. Všechno bylo opět neuvěřitelně krásné. Ale ten pocit netrval věčně. Nechápal jsem to, ale chtěl jsem se odpoutat od všech kolem sebe. Ono člověku z ničeho nic dojde, že už je den, že už je světlo. Nezvládal jsem ty pohledy neznámých tváří kolem sebe. Cítili jsme se už unaveně, potřebovali jsme klid. Slunce bylo už velmi vysoko a působilo to na mě docela depresivně. Chtěl jsem cigarety, ale už jsem žádné neměl. Už začal další den. Měl jsem totálně rozkousané, rty. Bylo to nepříjemné. Potřeboval jsem jít už spát. Po pár hodinách spánku jsem už byl fit. Na základě této zkušenosti vyhledávám při užití éčka otevřené prostory a hlavně preferuji užití v noci.

Získal jsem tak nové zkušenosti. „Ach můj bože,“, co to bylo. Byl to docela odlišné, co jsem na jiných drogách zažil. Měl jsem touhu si dát éčko znovu, ale už jsem neměl.

Když jsme si dali éčko bylo to nádherné. Pokud mám použít jediné slovo, tak jsem pod vlivem éčka cítím dokonalé, nekonečné štěstí. Bylo to prostě něco nekonečného, energického, cítil jsem lásku k sobě, k mým přátelům, ke kamarádce, ke všem na celém světě.

Po této zkušenosti jsem si vzal éčko mnohokrát. Můžu říci, že se pocity při užití opakovali. Za rituální aspekty považuji odpoutání se od sebe samotného, nekonečné návaly energie, které jsem pociťoval při užití, umocnění emocí, pocit štěstí, které jsem mohl sdílet s přáteli.

9.2 Příloha č. 2 – narativní rozhovor s informantem/kou B

Tak asi bych nedřívě začal tím, že už od svých 13 let jsem začal experimentovat s drogami. Měl jsem kolem sebe hodně kamarádů a bylo prostě nuda. Takže od těch 14 let jsem začal kouřit a hulit trávu, kterou vlastně kouřím do teď. Pak jsem měl v 14 letech první houbičky a následovalo LSD a to éčko tak nějak taky v 14 letech. Kámoši mě tak nějak do toho zatlačili. Přišli jednou za mnou, že jestli teda dojdu o víkendu na akci a že by něco pro mě měli. Pozdějš z toho vyšlo, že mají domluvené, že si o víkendu na akci dají éčko a jestli si ho nechci dát taky. Ale tak nakonec jsem řekl, že můžou se mnou počítat, alespoň poznám něco nového. Ono v dnešní době každý pořád něco po tobě chce a nemáte ani chvilku klidu. Samé povinnost a pořád musíte něco řešit. Člověka to pak hodně unavuje. Takže si myslím, že jednou za čas si dát něco dobrého není na škodu. Jako zrovna to éčko. Psychicky, jsem se na tu akci celý týden připravoval. Hlavně ten den sem nic moc nedělal, spíš jenom odpočíval, čuměl na bednu a odpoledne zašel s kámošami na vyhlídku, na brko. Večer to vypuklo, všichni známý jsme se sešli před klubem. Kde už se řešili a kasovaly prachy za drogy – éčko. Každý jsme za 2 kilča vyfasovali tabletu éčka, docela mi to přišlo směšné dát 2kila za takové nikde nic, ale tak říkal se si, že za pokus to stojí. Kámoš vytáhl z batohu nějakou petku s nealkem, která v našem kroužku kolovala k zapití éčka. Takže ve výsledku sme si dali společně. Já si vzal celou, jak vlastně všichni známý kolem. Chutnalo to příšerně. Hnusná trpká chemikálie. Hned poté nás kámoš, takový ten zkušený, co si to dával vysvětlil, že musíme hodně pít vodu a dále nám řekl něco málo o počátečních účincích této drogy. Pamatuju si, že nějak po 25 minut později, jsem se cítil trochu nesvůj. Žaludku jak kdyby nebyl na svém místě. Mysl byla zase taková jakási uvolněná. Nebyl jsem si ničím jistý. Jenom si pamatuju, že jsme byli všichni u baru a hrozně jsme se tam zakecali s barmankou. Doteď nevím, o čem jsme byli schopný hodiny mluvit. Potom jsme se s lahváči přemístily přímo na parket, hrál tam zrovna dost dobrý dramec. Tančil jsem energičtěji než normálně, a neměl jsem vůbec problém proniknout do té

hudby. O pár minut později jsem pocítil neuvěřitelné nárůsty energie a jemné teplo, které proudilo celým tělem. Bylo to tak brutálně intenzivní. Tehdy jsem si říkal, že už vím, proč se tomu říká extáze! Prožil jsem totální nepopsatelnou extázi. Všichni jsme se jenom usmívali, tančili a užívali si ten stav. Bože cítil jsem se fakt dobře! Objímání s neznámou byl pro mě tehdy nejvděčnější zážitek! Díky hudbě jsem se dostával do nepopsatelného, fascinujícího transu. Kdybych měl popsat ty efekty, které jsem před očima viděl, tak snad to ani nejde vyjádřit pořádně slovy. Vše bylo jasnější, barevnější, pociťoval jsem zvýšenou energii, ale zároveň velký klid, silnou empatii a hlavně úžasné splynutí s hudbou, která mě dostávala do transu. A čeho jsem si nejvíc asi cenil, že mně to odbourávalo mé zábrany. Snad půlku večera jsem protančil s krásnou holkou. Pamatuju si, jak jsme se na sebe dívali z očí do očí. Cítil jsem nepopsatelné štěstí. Takže extázi jsem si po tom jednom večeru oblíbil. Bylo mi jasné, že když budu mít možnost si ji někdy dát, tak si určitě dám. Pak jsem měl, ale odmlku až nějak po pár měsících se naskytla jedinečná příležitost. Open air party. Takže tam jsem si ji dával podruhé, což bylo zase o něčem úplně jiném. Není nic lepšího než si vyjet s přáteli mimo město, na pořádnou rychtu. A dát si to někde na open air party. Tam je výhoda, že nikdo nic neřeší, tam jste všichni na stejné vlně. Nikdo na tebe blbě nečumí. Prostě všichni jsou tak nějak v poho. No a tam si pamatuju, že to bylo fakt vtipné, jelikož jsme tam v pátek k večeru dojeli, postavili stany a pak jsme začali hned chlastat. A pak nějakého chytráka napadlo doted' nevím, koho, že se pudem projít do nedaleké hospody. Takže jasně, že po cestě jsme si dali nejprve pořádné brčko a potom následovalo éčko, takže se nám šlo fakt dost dobře. :DDD No Rituály, v brání extáze určitě vidím. Určitě to lidi - myslím, jako přátele dá tak nějak dohromady. Celý večer spolu prožijou, dobře si pokecají, zakalí na dobrou hudbu. Prostě taková pohoda. Takže to určitě vidím jako rituál a dále ty jo těžko říct. Přemýšlím, no určitě to berem kvůli těm účinkům, které člověka dají do pohody, euforii, člověk pak zapomene na okolní svět a jenom vnímá tu euforii, přátelství, a hlavně štěstí a vcítí se tak do hudby jak snad nikdy. Všechno prostě do sebe naprosto zapadá. Jak domeček z karet. Všichni jsme tak nějak na stejné vlně. Určitě éčko není droga, kterou bych bral každý den, spíš ji vnímám jako drogu, kterou si dám s přáteli jednou za čas při nějaké té příležitosti. No teďkom zrovna s kámošama

plánujeme o prázkách zajet na open air, pěkně pod širým nebem si to umím představit. Tak se uvidí, jak to dopadne.

9.3 Příloha č. 3 – narativní rozhovor s informantem/kou C

První zkušenost sem měl s marihuanou. Bylo to asi kolem 15 roku. Jsem spíše velká fanda a milovník marihuany teda, což je na mně asi hodně poznat. Všichni se za mnou neustále ohlížejí, jak kdyby nikdy neviděli dredy. Jinak co se týče drog, měl sem houby a tripy. Spíše, preferuju přírodní drogy než ty chemické. Poprvé jsem se setkal s éčkem až kolem 19-20 roku.

Když jsem začal chodit po takových klasických akcích a koncertech. Poslouchal sem tehdy spíše extrémnější musiku. Začínal jsem na metalu a poté pokračoval punku. Nikomu se to nelíbí, že je to jenom povrchní mlácení. Hodně jsem tyto akce teda objížděl. Kde hlavně lidi hodně hulili.. Takže v začátcích jsem fakt hodně hulil. Pak když jsem zjistil, že existuje i jiná muzika, tak jsem začal tak nějak jezdit dnb akce.

Poprvé jsem zkusil éčko s přáteli. Prostě to na mně zkoušeli. Takové - tak dej si s náma tohle toto. Já jsem prostě do té doby jenom hulil, tak jsem byl z takové chemie vycvakáný. Začali mě ubezpečovat, že to fakt nic není, že se nemusím bát. Ono to byla vlastně moje první zkušenost s chemickou látkou. Jak jsem už uváděl, já už od jakživa hulím, trávu, ale to éčko jsem si měl dát poprvé. Slovo dalo slovo a panák dal panák. Dostal jsem se po pár panácích do takové pohody, že mě ty borci na konec překecali a dokonce jsem se i těšil na tu zkušenost, co mi to přinese. Pak jsme si tedy společně všichni dali. Kdybych měl popsat ty účinky, které se dostavili tak jednalo se o úplně veselé, euforické zážitky, no prostě. Takže člověk úplně jinak začne vnímat okolní svět. Odlišné vnímání světla a tmy, slyší a prožívá 3x silněji a zároveň intenzivněji než normálně. Třeba když jsem se seknul se známýma na placu, tak hrála hudba nebo spíše skladba, na které bych se normálně tak dlouho nezasekal, jak na éčku. Vnímálem jsem úsměvy ostatních, proběhli objímačky, kolovala strašně dobrá nálada a strašně dobrá atmosféra. Hlavně tam byli lidi podobného ražení, stylu což taky nabudilo tu atmosféru, až do takového rozmezí, že se člověk cítil úplně nejlíp. Kolem tebe nejlepší kamarády a známý a člověk si to pak užíval. Člověk se tam tak vyblázní, hudba to určitě

umocňuje. Samozřejmě tam byli i takové to strašení, že člověk fakt musí pít, takže jsem pil jak duha, ale pivo, vodu mně nikdo nepřinutil pít. Byl tam prostě zkušenější kámoš, který když jsem si to dával poprvé tak na mě dohlížel. Vzpomínám si, že během večera jsme se dokázaly hodiny zaseknout na hudbě, pak jsme šli třeba na pivko a potkali jsme po cestě hodně známých se, kterými jsme se pak vždy někde sešli a hodiny kecali. Zpětně jsme vlastně mluvili o totálních nesmyslech, ale v tu chvíli mi to přišlo hrozně euforické a kolovala přátelská nálada. Když jsem cítil, že už to pomalu sláblo, tak jsme si spíš s kámošami někde sedli a v klidu ubalili brčko, dali pivko a nic neřešili, jenom rozjímali.

Nedával jsem si extázi pouze na hudebních akcích. Dával jsem si jednou si ji poté i s kámoši doma, bylo to zase o něčem jiném. Nebyly tam sice taková atmosféra, ale mělo taky něco do sebe. Celé hodiny jsme kecali. A mělo to taky určitě grády, i když určitě se to nedá srovnat s venkovní akcí, která je doprovázena hudbou, která ten zážitek mnohonásobně znásobí a umocní.

Domnívám se, že dneska je, ta extáze hodně míchaná se vším. Byl jsem třeba na akci, kde bylo hodně známých, kde jsem měl už řezanou, co už mi tolik nedala. Nebyla tam ta euforie, kterou jsem normálně na extázi zažíval, už mi tam chyběl i ten pocit toho ryzího přátelství a chování ostatních nebylo až tak moc společenské. Už mi přidali všichni tak nějak spíš naspeedovaní. Extáze je prostě podle mě společenská droga, nikdy bych si nedal sám. Jako samotný rituál považuji to, že můžu večer na extázi sdílet s přáteli. Hudba, také hodně figuruje v tom zážitku, protože jsem milovník hudby a jsem otevřený více stylům hudby. Hodně záleží i na vyhraněnosti člověka, že si to dá tam, kde se mu to líbí, umocňuje to ten zážitek. A když se do toho ještě přidají přátelé, dobrá musika . Zapadá to do sebe tak je to totální umocnění. A akci totálně znásobí..

9.4 Příloha č. 4 – narativní rozhovor s informantem/kou D

Já jsem vlastně měl poprvé extázi ve 21 letech, kterou mně doporučil jeden můj blízký kámoš z práce, který měl už dlouholeté zkušenosti s touto drogou. Vlastně mi vykládal jaké má účinky a přínosy. Takže mně to vrtalo ještě celý den hlavou. Došel jsem dom z práce a nedalo mně to a musel jsem si to vygooglit. Podle toho, co jsem tehdy vyčetl, tak mě hodně zaujali ty účinky: přátelství, zvýšená komunikačnost, euforie, změna vnímání. Tak jsem se na druhý den s kamarádem domluvil, že jsem pro a že bych si to taky rád dal. Vzhledem k tomu, že jsem se na další den dozvěděl, že mě v práci povýšili. Tak tím pádem to byla úžasná příležitost. Takže jsme si potom všechno domluvili na pátek. Celý týden jsem byl v tom nejlepší rozpoložení, díky tomu, že mě povýšili, takže proč to nezkusit. V pátek, když jsem skončil v práci, tak jsem dojel nějak v 8 večer domů. Takže jsem si dal sprchu a pak uvařil kafe. A pak už mně nic nebránilo o půl 10 jsme měli sraz s kámošem na hlavasu. Nejprve jsme si sedli ve městě na pivko a po těch pěti, jsme zaplatili a vydali se do známého brněnského klubu. Je to jeden místní klub. No popravdě není zrovna můj nejoblíbenější, ale zas na druhou stranu hrají tam fakt dobře. Hned co jsme došli tak jsme si objednali na baru a hned mi kámoš podal extázi. Ono je to možná trochu divné, ale v tom klubu je to docela dost normální si ji dát klidně na baru. Nikdo tam nic neřeš nebo spíš tehdy neřešil. Těžko říct, jak to tam vypadá dnes. Poté vím, jenom, že mě kámoš upozornil, že musím hodně pít, ale nejlépe vodu. Chvilu jsme kecali na baru. A potom jsme se vydali společně na parket. No jo tehdy jsem ještě poslouchal hlavně DnB. Asi po půl hodiny, jsem to už začal cítit, už jsem procítl. Náhlé pocity štěstí, lásky, euforii, bylo to hrozně intenzivní a přitom pro mě tak fascinující. Nikdy jsem takového nic nezažil. I to vnímání hudby bylo tak silné – slyšel jsem a vnímal ty bassy. Bassová složka těžce převládala nad tou výškovou. Vnímal jsem úplně jinak ostatní kolem mě. Já to ani neumím popsat. Protancoval jsem tehdy celý večer a cítil jsem se tak hrozně sebevědomě a uvolněně. Což vidím jako hlavní přínos této drogy. Úplné odloučení od okolního světa. Člověk vnímá vše tak nějak jinak, intenzivněji. Stává se součástí. Nerada tě přerušuju, ale vzhledem k tomu, že mám téma zaměřené na rituály spojené s užíváním tanečních drog. Tak jsem se

chtěla zeptat, jestli pociťuješ nějaké rituální aspekty, případně tedy nějaké opakované jednání při užití této taneční drogy.

No teďkom když nad tím přemýšlím zpětně, tak určitě. Jako rituál, že díky užití se člověk dostává do jiných dimenzí, dochází ke změně vědomí. Dochází k propojení hudby, tance a drogy a vše výsledně tě dostane do brány nevědomí. Jedná se o takový zvláštní spirituální zážitek, kdy člověk v jednu chvíli cítí hrozně moc šťastně. Jak štěstí, tak i euforii, přátelství. Všichni se na parketu na tebe usmívají, všichni sou na stejné vlně, nikdo nic neřeší.

9.5 Příloha č. 5 – narativní rozhovor s informantem/kou E

Moji první zkušenost s extází jsem zažil nějak 4 roky zpátky. To byly zrovna ty časy, kdy jsem začal chodit na DnB akce a potom následně i na rychty. Byly jsme partička více lidí. Já, kámoška a ještě tři kámoši. Fakt jsme byli dobrá parta. Pořád jsme někde lítali. A začali jsme pravidelně chodit do klubů. No a klasika, vždy na taneční scéně se objevovaly drogy. A tehdy to nebylo výjimkou. Takže jako známý huliči jsme byli v kontaktu s jedním známým, co dýleroval. Věděli jsme, že většinou dýleruje tripy, koks a perník, ale s tripy jsme už předchozí zkušenosti měli, takže jsme chtěli zkusit něco rekreačního, a hlavně něco co nás nedostane až do takové rauše. Právě kámoš už si jednou na akci dával extázi a jenom si to vychvaloval, takže jsem to prostě chtěli taky zkusit. Takže jsme chtěli extázi. Měli jsme to načasované dopředu, dva týdny před pořádnou rychtou jsme měli koupené lupeny, už jenom mít jistotu, že to vyjde všechno i s tou extází. Všechno klaplo extázi jsme měli koupenou dostatečně dopředu.

Ještě nějak pár dní před rychtou jsem prohlížel podrobně net, abych byl připraven na její užití. Takže jsem si v podstatě udělal takový průzkum (co je to za pilulku, jak účinkuje, jaké jsou rizika a že člověk musí hlavně hodně pít, bla bla bla). Jak dny ubíhaly a začalo se to blížit, tak jsem byl víc a víc nervóznější. Neměl jsem tušení, co jsem chtěl zažít, měl jsem trochu obavy. Ale jak jsme se už všichni sešli, tak to bylo v pohodě. Kámoš David, teda myslím, toho co už si to dával nás všechny ujistil, že to bude úžasný večer. Asi 30 minut poté, co jsme dorazili dovnitř, kámoš jenom prohodil, že už je čas, že už si to dáme, že není na co už čekat. V ruce jsme drželi každý pivko na zapití extáze. Mám ještě živě v paměti, jak jsem se díval na tu bílou pilku a přemýšlel jsem, co to asi se mnou udělá. Potom jsem ji ale zapil a bylo. Asi po 20 minutách byl všude hrozný rozruch. Kámoška, že se chce jít podívat na stage. Tak jsme šli všichni raději společně. Věděl jsem, že účinky se mají projevit do těch 30-45 minut takže jsem se snažil držet se party. DJ se blíží ke konci jeho setu, a já upřeně zíral na všechno kolem. Začal jsem mít tento pocit brnění nahoru a dolů, cítil jsem brnění celého těla, začínalo to na zádech a dostávalo se to až ke konečkům prstů na rukách a nohách. Moje tepová frekvence stále rostla a můj dech se taky zrychloval. Bylo to něco neskutečného velká euforie,

uvolněnost, a to nepopsatelné štěstí a uvolnění. Bylo to něco, co nejde popsat. To člověk musí zažít, aby pochopil. Tehdy mi hlavou kolovala jedna jediná myšlenka, že ještě tento jeden set a pak musím do předu stage. Prostě musím. Cítil jsem tu hudbu, to brnění bass a chtěl jsem se tomu víc přiblížit. Takže jsem pak jenom oznámil přátelům, že jdu do předu stage. Vůbec jsem je tehdy nepřemlouval, nic. Jenom jsem jim to oznámil a hned odešel. Šel jsem přímočaře do předu. Vnímал jsem ty světla kolem – zelená a modrá. Měl jsem pocit, že pozoruji nějakou světelnou show. Užíval jsem si to maximálně. Potom jsme začali ještě s pár dalšími lidmi fandit DJ, aby hrál dál. No jo, bylo to tehdy takové davové šílenství a já byl součástí. A taky jsem se tam s někým zajímavým seznámil. Nějaká holčina tancovala po při mně a tak nějak jsme si sedli. Teda měl jsem takový pocit. Docházelo k očním kontaktům a ten její úsměv. No byla fakt fascinující. Ale byla to spíš řeč těla, nechtělo se mi mluvit. Vím jenom, že jsem za ní naférovku přišel a začal se s ní líbat. No jo, asi jsem musel fakt vypadat dobře, ale nebránila se. Takže pak jsem pocítil, že na to nejsem sám. Společně jsme sdíleli celou tu atmosféru. Za ten jeden večer jsem měl pocit, že jsem poznal tolik přátel, jako nikdy. Celý večer probíhal nad mé očekávání, akorát jsem pak nemohl najít známě. Což byl jediný bod večera, kdy jsem nevěděl, co mám dělat jenom jsem se procházel z místa na místo a Lucka, mě právě držela za ruku a snažila se mě upokojit. Nakonec jsme je našli na baru, no jasné že chlastali. Jsem tam k nim došel celý šťastný a oni se jenom pousmáli, tak jsem jim hned představil Lucku a pokračovali v rozhovoru. Já si koupil vodu. A šli jsme si s Luckou sednou. Došla na mě zničeno nic taková únava. Nikdy jsem si nemyslel, že bych byl schopen někdy mluvit tak hluboce o svém životě, jako na extázi. Hrozně jsme si s Luckou rozuměli a pocíťoval jsem sexuální a emocionální spojení, bylo to prostě něco úžasného. Večer se pak blížil ke konci, takže jsme rozhodovali, co budem dělat. Všichni jsme byli v takovém rozpoložení, že se nám dom prostě jít nechtělo. Vyšli jsme ven, světlo ještě sice nebylo, ale všichni jsme si automaticky nasadili sluneční brýle. :DD no jo klasika. To je ještě v pohodě když jsem si jednou dával s kámošama koks, tak to jsme po prokaleném večeru, se na druhý den rozcházel dom a já vyšel z baráku, klasika narazil si brýle na nos, a snad po půlhodině si uvědomil, že ono prší. :DD Ale vrátím se k tématu, tak jak jsem říkal, řešili jsme kam

pudem. Sedli jsme si na lavičky ubalili brko a začali řešit, že by bylo nejlepší jít do nejbližšího nostopu. Ale nakonec kámoš vychrlil, že má volný barák, takže se konala taková malá after party u něj. Samozřejmě, že Lucka byla pořád se mnou. Zastavili jsme se ještě v nostopu a nakoupili nějaký ten chlast- vodku, fernetu a klasika cigára. No a pak jsme teda pěcha šli ke kámošovi na barák. Byla to docela dálka si teď zpětně říkám, ale nám to nevadilo. Prostě se nám nechtělo dom. No a jak jsme tam dorazili, tak jsme skončili v obýváku, pustili pořádné dramce a klasika prochlastali jsme se až do odpoledne.

Byl to nejdivočejší, nejintenzivnější noc mého života. Extáze mi otevřela dveře, díky ní jsem si uvědomil hodně věcí. Hlavně jsem získal nad sebou samotným takový nadhled. Začal jsem si více věřit, co týká holek. Jsem schopen se více otevřít. Díky extázi jsem mohl dostat, ze sebe všechny emoce a pocity hrozně lehce a o čemkoliv jsme mluvili, tak jsem neměl problém téma rozšířit a vůbec se do zapojit do komunikace. Takže extáze, je drog, která mě hodně dala. Teďkom si jí dám jednou za čas, většinou když je nějaká ta větší akce a domluví se s kámoši, takže to vychází tak jednou za půl roku.